

ÎNCHEIERE

08 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Procuratura UTA Găgăuzia și Ministerul Justiției al RM,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Dimoglo Nicolai împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Procuratura Generală a RM și Lungu Lilian cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, prin care au fost admise cererile de apel depuse de Dimoglo Nicolai, Procuratura Generală a RM și Ministerul Justiției al RM, casată hotărârea din 17 octombrie 2020 a Judecătoriei Comrat (sediul Vulcănești), fiind pronunțată o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost parțial admisă,

c o n s t a t ă :

La 29 iulie 2019, Dimoglo Nicolai s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Procuratura Generală a RM, Lungu Lilian cu privire la încasarea prejudiciului prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penale și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 10 aprilie 2015, de către Secția Urmărire Penală sediul Sud CNA RM a fost pornită în privința sa urmărirea penală în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal al RM.

În cadrul efectuării urmăririi penale prin ordonanța procurorului Lilian Lungu, delegat în Procuratura Anticorupție „Sud” emisă pe 29 septembrie 2015, a fost pus

sub învinuire în baza art. 327 alin.(1) Cod penal, fiind indicat că activând în calitate de ofițer de urmărire penală din Secția Urmărire Penală, făcând parte din grupul operativ din cadrul Inspectoratului de Poliție Comrat pe 14 iulie 2014, a primit spre examinare materialul cu nr.1752, pe faptul accidentului rutier produs de către Marin Ghenadie și examinând sesizarea cu privirea la savârșirea infracțiunii în conformitate cu art.274 Cod de procedură penală, cunoscând că Marin Ghenadie a trecut testarea cu aparatul de tip „Drager” pentru determinarea gradului de ebrietate alcoolică, în rezultatul cărui fapt s-a constatat că concentrația de alcool în vapori de aer expirat constituie 0, 56 mg/1, adică potrivit art.134 /12 Cod penal, Marin Ghenadie era în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, fapt ce întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art.264 /1 alin.(1) din Codul penal, la examinarea sesizării în baza art.274 CPP al RM, a încălcat prevederile art.13 a Regulamentului privind modul de testare alcoolscopice și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.296 din 16 aprilie 2009.

Astfel, s-a indicat că Dimoglo Nicolai cunoscând că accidentul rutier a avut loc în ziua aceea la orele 06:14, iar cu aparatul „Drager”, Marin Ghenadie a fost testat la orele 07:00, cu scopul ascunderii acestui fapt și cunoscând cu certitudine că încălcările date vor duce la încetarea procesului penal și eliberarea lui Marin Ghenadie de răspundere penală, cu dreptul de a deține în continuare permisul de conducere, folosindu-se de situația de serviciu, ilegal, în mod intenționat a tănuit incompetența profesională personală, dorind să evite pornirea urmăririi penale, a intrat la serviciu după orele 08:00 și tot el la 14 iulie 2014 a întocmit și eliberat îndreptarea la Spitalul raional central din Comrat pentru determinarea gradului de ebrietate alcoolică a lui Marin Ghenadie, însă fără prelevarea mostrelor biologice obligatorii. Mai mult decât atât în îndreptare nu a indicat că Marin Ghenadie a fost testat cu aparatul „Drager”, la fel a fost indicată greșit ora accidentului rutier, fiind indicată ora 08:16, iar îndreptarea a fost întocmită la 09:40, cu scopul de a se include în intervalul de timp de 2 ore.

Reclamantul a mai indicat că conform ordonanței de punere sub învinuire s-a indicat că el la 13 august 2014 a expediat procurorului materialul în privința lui Marin Ghenadie cu propunerea de a nu porni urmărirea penală. Respectiv la 15 august 2014 a fost emisă ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal.

Astfel, procurorul Lungu Lilian a concluzionat că prin acțiunile ilicite Dimoglo Nicolai a comis infracțiunea prevăzută de art. 327 alin.(1) Cod penal al RM – abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu în alte scopuri personale, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, precum și infracțiunea prevăzută de art.332 alin.(1) Cod penal al RM – înscrierea de către o persoană publică în documentele

oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din interese personale.

Reclamantul a menționat că prin sentința din 16 noiembrie 2017 a Judecătoriei Comrat a fost achitat din cauza lipsei în acțiunile sale ale elementelor infracțiunii prevăzute de art.332 alin.(1) și art.327 alin.(1) Cod penal al RM.

Prin decizia din 23 mai 2018 a Curții de Apel Comrat, cererea de apel depusă de Procurorul Procuraturii Anticorupție, Lungu Lilian a fost respinsă, fiind menținută sentința din 16 noiembrie 2017 a Judecătoriei Comrat.

Prin decizia din 28 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul procurorului Procuraturii UTA Găgăuzia a fost respins ca inadmisibil.

Reclamantul a menționat că a fost tras ilegal la răspundere penală, urmărirea penală și procesul penal au durat mai mult de 3 ani de zile, astfel el în toată această perioadă nu a avut posibilitatea de a promova în serviciu, de a obține anumite titluri și a fost într-o stare de incertitudine și stres o perioadă îndelungată de timp, i-a avut de suferit reputația, prin urmare fiindu-i cauzate suferințe morale.

Astfel, reclamantul în ședința de judecată a solicitat încasarea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală în mărime de 300000 de lei și cheltuielilor pentru asistența juridică în mărime de 5000 de lei.

Prin hotărârea din 17 octombrie 2020 a Judecătoriei Comrat (sediul Vulcănești), cererea de chemare în judecată înaintată de către Dimoglo Nicolai a fost admisă parțial.

A fost încasat din bugetul statului, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Dimoglo Nicolai prejudiciul moral în mărime de 20 000 de lei și cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 5000 de lei.

Pentru a decide astfel, prima instanță reținând prevederile art.13 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 „Cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești”, a conchis că acțiunea este întemeiată și urmează a fi admisă parțial cu încasarea prejudiciului moral în mărime de 20 000 de lei și cheltuielilor pentru asistența juridică în mărime de 5000 de lei, deoarece prezența faptei ilicite a organului de urmărire penală, a fost confirmată prin sentința de achitare, devenită definitivă și irevocabilă.

Prin decizia din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat au fost admise cererile de apel declarate de către Dimoglo Nicolai, Procuratura Generală a RM, Ministerul Justiției al RM, casată hotărârea din 17 octombrie 2020 a Judecătoriei Comrat (sediul Vulcănești), fiind pronunțată o hotărâre nouă prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Dimoglo Nicolai prejudiciul moral în mărime de 50 000 de lei.

A fost încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al

RM, cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 5000 de lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, având în vedere că durata urmăririi penale și cercetării judecătorești în privința lui Dimoglo Nicolai a durat mai mult de 3 ani, iar tragerea ilegală la răspundere penală i-a cauzat suferințe morale, a conchis că urmează a fi încasată suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, care în opinia instanței de apel este proporțională cu suferințele suportate de Dimoglo Nicolai în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală și procuraturii.

La 26 ianuarie 2022, Procuratura UTA Găgăuzia a contestat cu recurs decizia din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea acesteia și hotărârii din 17 octombrie 2020 a Judecătoriei Comrat (sediul Vulcănești) cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului a invocat că, atât instanța de apel, cât și prima instanță au încălcat și aplicat eronat normele de drept material, și anume au interpretat în mod eronat legea.

La 03 martie 2022, Ministerul Justiției al RM a contestat cu recurs decizia din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material. Astfel a indicat că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite. Or, la materialele cauzei nu există nici un act emis de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată prin care acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată ar fi fost declarate ilegale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 17 noiembrie 2021, expediată în adresa părților la 06 ianuarie 2022 (f.d.66, volumul II) și recepționată conform avizului de recepție de către Procuratura UTA Găgăuzia la 12 ianuarie 2022 (f.d.71) și de către Ministerul Justiției al RM la 12 ianuarie 2022 (f.d.68, volumul II). Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate Procuratura UTA Găgăuzia și Ministerul Justiției al RM, inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și

alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă. În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului. Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Procuratura UTA Găgăuzia și Ministerul Justiției al RM, nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se

bazează. Abordarea recurențelor, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestora ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs declarate de Procuratura UTA Găgăuzia și Ministerul Justiției al RM.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Procuratura UTA Găgăuzia și Ministerul Justiției al RM.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh